

Märtha Hermelin
in memorian.

Den 30 april 1961 avled Märtha Hermelin - min faster - i den höga åldern av 95 år, 6 månader och 12 dagar. Hon var född den 19. oktober 1865 - samma år som hennes farfar Carl Samuel på Noor och hans broder August Söderling på Gripenberg gick ur tiden. Det torde endast ha varit gamlebaron på Gripenberg som i släkten nått en högre ålder än Märtha. Hennes syskon liksom hennes fader blevo alla gamla. Så blev t.ex. Knut - blomsterknut kallad - 89 år han avled 1949 och Wilhelm som avled 1947 blev 85 år - min fader.

Märtha var dotter till domänintendenten och sekreteraren hos Stockholms stads o län hushållningssällskap frih. Carl Alphons H. och hans maka Sigrid f. Virgin. Alphons var född 1821 och avled 1904 och Sigrid - min farmor - som jag ej har något minne av, gick bort 1895 och vilar på Knivsta kyrkogård.

Min mamma Sigrid brukade berätta för mig som barn om sin namne "rara farmor som var en ovanligt öm och nobel människa." Märtha växte således upp i ett hem där moderskärleken flödade medan fadern Alphons tidvis påverkades av ett visst svärmod.

I Frödings vackra men melankoliska dikt Strövtåg i Hembygden kan vissa rader tillämpas på honom t.ex. :

- - - det var som jag hörde min faders röst när han ännu var lycklig och ung - innan sången blev tyst i hans dödssjuka bröst och hans levnad blev sorgsen och tung. ----

Det kan här sägas om Märthas föräldrar som i sitt äktenskap voro mycket lyckliga, att de voro s.k. sammanbrakta barn.

Friherre Carl Samuel H. f 1791 - Alphons fader var gift 1. gången med en dotter till ryttmästaren Jacob Sahlgren - Amalia Christina, men redan den 21. mars 1833 rycktes hon bort från fyra små barn.

Märthas far Alphons har på äldre dagar skildrat i en artikel bl.a. hur han kände det när han som 12 åring förlorade sin älskade mor. Han anade sorgen och skildringen av den tragiska händelsen är en syntes av intuition och känslolyrik.

Graven på Knivsta kyrkogård öppnades första gången för Amalia Christina - Märthas farmor.

Men änkemannen Carl S. fann ett gediget stöd vid sin sida, när han sommaren 1839 förde sin andra brud till Noor - Fredric Virgin f Bonde från Eriksberg. H'n hade blivit änka efter kammarherre Vilhelm Virgin 1832 och kom nu med bl a. fem ystra telningar till Noor bland dem Märthas blivande moder Sigrid Virgin. Redan som barn fattade alltså Alphons och Sigrid tycke för varandra. Det var säkerligen en både glad och bullersam tid när nio ungdomar växte upp i Noors gamla salar.

Mina första minnen av faster Märtha är från sekelskiftet. Hon var redan då i 40 års åldern. Mest minns jag hennes mörka, strålande ögon som dominerade hennes personlighet. Hon ansågs ha ett typiskt Virginutseende, vad det nu kunde innebära. Vi möttes inte så ofta senare i livet men jag har en känsla av att hon representerade den stillsamma, godmodiga typen, som hade lätt att samla en skara goda vänner ikring sig.

Hon var nog i hög grad en älskvärd vardagsmänniska som var tvungen leva under rätt begränsade förhållanden.

Tidigt fick hon anställning vid Sveriges Kreatursförsäkringsbol. som för övrigt startats av en släkting till henne - en Virgin. Där förblev hon till sin pensionsålder. Det torde inte vara många som förunnats likt henne att uppbära pension i 35 år.

Under de sista 10 åren bodde hon hos sin brorsdotter Margit Hermelin-Geijer och när Geijers flyttade till Norrtelje 1959, följde Märtha med.

På så sätt kom hon att sluta sina dagar i en bygd där hon som barn kunnat glädja sig åt Roslagens sällsynt sköna ängder med gullvivor och konvaljer ännu idag i rikt överflöd.

Hennes fader Alphons hade nämligen i slutet av 1850 talet förvärvat den gamla historiska egendomen Uddeboö strax utanför Norrtelje.

Där sprang den lilla barbenta flickan Märtha och plockade vårens bloms ter till en krans åt sin goda moder Sigrid. Men barnaskratt förklingar och livet sluter sig ofta i en cirkel. Så blev det också för faster Märtha - det började med Roslagens vår och slutade med en Roslagens höst och däremellan ett sällsynt långt liv som inte är lätt för en utomstående att pejla på djupet. Vi kan endast böja oss för det underbara, ofattbara som är ett människoliv, ett liv fyllt av obesvarade frågor och lyser frid över Märthas ~~minne~~. Elisabeth, Augustas minne.

Pommaringby i juni 1961
Og Hermelin